

родних компаній, які займаються переманюванням на роботу найбільш досвідчених і кваліфікованих працівників. А тому, питання міграції населення та зміни її орієнтацій в умовах глобалізаційних викликів має стати одним із завдань самодостатнього освітнього менеджменту. Він через соціокультурну, пізнавальну, мотиваційну, працезберігаючу функції міг би допомогти у вирішенні вищерозглянутих проблем. Звідси випливає, що розвиток освіти, як галузі та її менеджменту, значною мірою залежить від привабливості регіонального соціально-економічного простору для мешканців, від комфортності його життєдіяльності та трудової реалізації [4].

Для уникнення «вимивання» інтелектуального ресурсу національна та регіональна освітні системи мають розвиватися з урахуванням новітніх світових тенденцій, а система їх менеджменту потребує відповідного організаційно-методичного, фінансового та культурного забезпечення.

Україна та її регіони ще володіють високорозвиненим науковим потенціалом, який спроможний ефективно вирішувати сучасні інноваційні завдання. Інтелектуальний потенціал держави й дотепер лишається досить потужним донором. Це підтверджують дані щодо чисельності науковців, яка складає близько 0,54 % від чисельності економічно активного населення (в тому числі, за чисельністю дослідників – 0,41 %) [3]. Забезпеченість науковими кадрами в Україні прирівнюється до Іспанії, Польщі, Чехії, Угорщини, але вона вдвічі менше за середнє значення цього показника в країнах Західної Європи.

Внаслідок прорахунків в управлінні, нам не вдалося забезпечити випереджаючий розвиток наукової діяльності в країні, перетворити її у головний чинник економічного зростання на інноваційній основі, що загрожує втратою національного знанієвого ресурсу. Як відомо, якісними показниками інтелектуальної перспективи глобальної держави чи окремих територій є частка валового внутрішнього продукту (ВВП), яка спрямовується на науково-дослідницькі та дослідно-конструкторські розробки (НДДКР), а також частка ВВП, яка спрямовується на розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). В зв'язку з цим виникає питання щодо достатності вітчизняного інтелектуального ресурсу, щоб відповідати на глобалізаційні виклики. Зосередившись на власних негараздах ми забули про «ринку ідей».

Попри все сказане, держава робить певні кроки у розвитку науки, а, отже створює умови для наукової еліти працювати у власній країні. Так, у 2015 році був прийнятий новий закон «Про наукову й науково-технічну діяльність», у рамках ініціативи ЄС із наукових досліджень та інновацій, «Горизонт 2020», була створена комісія, одним із завдань якої стало розроблення рекомендацій щодо поліпшення наукової діяльності.

Отже, Україна повинна сформулювати виражену політику в інтелектуальній сфері таким чином, щоб знання, винаходи і розробки вітчизняних науковців слугували, насамперед, розвитку економіки своєї країни, а не іншим державам. Це стане найкращим рішенням для мінімізації негативних наслідків відтоку кваліфікованого персоналу та заохочення його до повернення з-за кордону.

Перелік посилань:

1. Красняков Є. Чинники впливу на процеси формування та здійснення державної політики в галузі освіти України / Є. Красняков // Віче . – 2011. – № 2. – С. 21-25.

2. Новохацький В. Д. Неурядові організації як фактор розбудови громадянського суспільства в Україні : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук / В. Д. Новохацький. – Дніпропетровськ, 2005. – 18 с.

3. Семиноженко В. Доктрина економіки знань (Проект) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.semynozhenko.net>

4. Зелінська Г. О. Міграції населення та інтелектуальний капітал в умовах соціально-економічного розвитку України / Г. О. Зелінська // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Міграційні процеси в умовах політичного середовища України : зб. наук. праць НАН України. – Львів. – 2009. – Вип. 6 (80). – С. 391-399.

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОГРАМ ЄС В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

В.О. Зюзін, аспірант

Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро

Сучасна Європа як і весь світ стоїть перед багатьма економічними та соціальними викликами, серед яких збільшення рівня безробіття унаслідок автоматизації виробництва, протекціонізм і соціальна та економічна нерівності, тероризм, питання міграції біженців з країн Африки і Близького Сходу, регіональні конфлікти. Саме тому потребує значної уваги питання вирішення зазначених проблем шляхом забезпечення базових соціальних потреб людини в межах наявного фінансування з боку європейських інституцій.

Європейська комісія забезпечує фінансування проектів, які стосуються зайнятості, соціальних справ і соціальної інтеграції в рамках наступних програм і фондів [2]: Європейський соціальний фонд (ESF), Програма ЄС з питань зайнятості і соціальних інновацій (EASI), Європейський фонд регулювання глобалізації (EGF), Фонд європейської допомоги найбільш знедоленим (FEAD).

Європейський соціальний фонд (ESF) був утворений у 1957 р. і вже 60 років фінансує проекти, розроблені для допомоги людям, поліпшення їх навичок і перспектив для роботи. Для того, щоб подати заявку, державні та приватні організації повинні звертатися до керівних органів ESF в своїй країні. Європейська комісія встановлює пріоритети фінансування, але не бере безпосередньої участі у відборі проектів.

Звіт Європейської комісії про оцінку інвестицій в рамках ESF впродовж 2007-2013 рр. показує, що до початку 2014 р., принаймні, 9,4 мільйона жителів Європи знайшли роботу за підтримки Фонду. 8,7 млн. осіб отримали нову кваліфікацію або сертифікацію. Інші позитивні результати, такі як збільшення рівнів кваліфікації, були зареєстровані у 13,7 млн. осіб. Загальний бюджет програми Європейського соціального фонду в 2007-2013 рр. склав 114,64 млрд. євро. Фінансування відбувалося на засадах співфінансування: ЄС – 76,34 млрд. євро, національний рівень – 34,43 млрд. євро, приватний сектор – 3,87 млрд. євро [1].

Програма зайнятості та соціальних інновацій (EASI) є інструментом фінансування на рівні ЄС з метою сприяння високому рівню якості і стійкої зайнятості, яка гарантує адекватний і гідний соціальний захист, боротьбу з соціальною ізоляцією і бідністю, поліпшення умов праці. EASI виконується безпосередньо Європейською комісією та об'єднує три програми ЄС з розподіленим керуванням впродовж 2007-2013 рр. [2]: PROGRESS, EURES та Progress Microfinance. Фінансування програми PROGRESS у 2007-2013 рр. становило 743,25 млн. євро. European Progress Microfinance Facility була створена в березні 2010 р. з фінансовим внеском до бюджету ЄС в програму 103 млн. євро за період з 1 січня 2010 по 31 грудня 2013 р. [3]. Станом на січень 2014 р., ці програми утворюють три напрями EASI. Вони підтримують: осучаснення зайнятості та соціальної політики за напрямком PROGRESS (61 % від загального бюджету); мобільність праці за напрямком EURES (18 % від загального бюджету); доступ до мікрофінансування та соціального підприємництва за напрямком мікрофінансування і соціальне підприємництво (21 % від загального бюджету). Загальний бюджет EASI у 2014-2020 рр. становить 919,47 млн. євро [2].

Європейський фонд регулювання глобалізації (EGF) забезпечує підтримку для людей, які втрачають свої робочі місця в результаті серйозних структурних змін у світовій структурі торгівлі пов'язаних з глобалізацією, наприклад, коли велика компанія закриває виробництво або переміщується за межі ЄС, або в результаті глобальної економічної та фінансової кризи. У період з 2007 по 2014 р. Європейська комісія схвалила 134 заявки від держав-членів фонду, які запросили 561,1 млн. євро для підтримки 122 121 звільнених працівників [2]. Такий обсяг фінансування був пов'язаний з економічною і фінансовою кризою. EGF має максимальний річний бюджет у розмірі 150 млн. євро на період 2014-2020 рр. Він може фінансувати до 60 % від вартості проектів, покликаних допомогти звільненим працівникам знайти іншу роботу або створити свій власний бізнес.

Фонд європейської допомоги найбільш знедоленим (FEAD) підтримує дії країн ЄС по наданню матеріальної допомоги найбільш бідним громадянам. Це включає в себе продукти харчування, одяг та інші предмети першої необхідності для особистого використання, наприклад, взуття, мило і шампунь. Матеріальна допомога надходить з рук у руки одночасно з заходами соціальної інтеграції, такі як керівництво і підтримка для того, щоб допомогти людям вибратися зі злиднів. FEAD був запущений в березні 2014 р. У реальному вираженні більш ніж 3,8 млрд. євро виділяються для FEAD на 2014-2020 рр. Крім того, країни ЄС повинні внести свій внесок, принаймні 15 % співфінансування своєї національної програми [2].

Таким чином, більшість заходів Європейської комісії в рамках виконання соціальних програм фінансуються на засадах співфінансування, що проводяться національними та / або регіональними органами влади. При цьому важливим аспектом є дотримання усіх вимог щодо управління фінансами відповідно до певних правил, що включають в себе жорсткий контроль над використанням коштів, прозорість та підзвітність.

Перелік посилань:

1. *ESF budget by country: 2007-2013 [Електронний ресурс] / European Commission. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=574&langId=en>.*
2. *Funding [Електронний ресурс] / European Commission. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=86>.*
3. *Interim evaluation of the European progress microfinance facility Final report [Електронний ресурс] / European Commission. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=7760&furtherPubs=yes>*